

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського

Інститут народознавства

Інститут культурної спадщини

Міністерства культури Республіки Молдова

Кафедра історії світового українства історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Факультет історії та філософії

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Кафедра культури, методики навчання історії
та спеціальних історичних дисциплін історичного факультету

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА Й ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЧАСІВ ВОЄННОГО ЛИХОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ РАКУРСИ ДОСЛІДЖЕНЬ

(м. Київ, 11–12 липня 2024 року)

Київ
Видавництво ІМФЕ
2024

УДК 355.01(470:477)“19/20”:[930.85:316.4:314](08)
3-71

Головні редактори

Ганна СКРИПНИК,
Степан ПАВЛЮК

Редакційна колегія

Наталія СТИШОВА, Іон УРСУ,
Володимир СЕРГІЙЧУК, Катерина КОЖУХАР,
В'ячеслав КУШНІР, Ольга КОЛЯСТРУК, Володимир ВЕЛИКОЧИЙ,
Галина БОНДАРЕНКО, Тетяна КАРА-ВАСИЛЬЄВА, Сергій ТРИМБАЧ,
Олена НЕМКОВИЧ, Валентина БОРИСЕНКО, Лариса ВАХНІНА,
Леся МУШКЕТИК, Наталія МЕХ

Відповідальні секретарі

Олександр КОЛОМІЙЧУК, Олександр ГОЛОВКО

Секретар

Анна РИЖА

Збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Культурна спадщина й ідентифікаційні процеси часів воєнного лихоліття: теоретичні та прикладні ракурси досліджень» (Київ, 11–12 липня 2024 року) / [голов. ред.: Г. Скрипник, С. Павлюк]; НАН України; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Вид-во ІМФЕ, 2024. 140 с.

У виданні вміщено тези наукових доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Культурна спадщина й ідентифікаційні процеси часів воєнного лихоліття: теоретичні та прикладні ракурси досліджень» (Київ, 11–12 липня 2024 року). Матеріали збірника адресовані зацікавленим ученим академічних інститутів соціогуманітарного профілю, науково-педагогічним працівникам та студентству закладів вищої освіти, фахівцям культурно-просвітницької сфери України та зарубіжжя.

Рекомендовано до друку вченою радою ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
НАН України (протокол № 7 від 11 червня 2024 року)

© ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
НАН України, 2024

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Тетяна КАРА-ВАСИЛЬЄВА

Мистецький фронт Віктора Ковтуна: відображення зруйнованого Харкова в творах художника 15

В'ячеслав КУШНІР

Українська діаспора Північної Добруджі: стан і перспективи 16

Ольга КОЛЯСТРУК

Пам'ять українців про радянське минуле: фантоми й візії в умовах війни 17

СЕКЦІЯ 1

ТЕМАТИЧНА ПАНЕЛЬ (I)

Теоділ РЕНДЮК

Ідентифікаційні процеси у середовищі зарубіжних українців в умовах сучасної російсько-української війни 21

Рекка НАКАМІЕС

Occupying alien territory 22

Toader RADU

Military Ethnology. Peace-war dialectics 23

Ioana-Ruxandra FRUNTELĂ

Textual expressions of the war between russia and Ukraine in 2024 24

Валентина БОРИСЕНКО

Трансформація національної ідентичності в умовах російсько-української війни у XXI ст. 25

Ярослав ТАРАС

Сакральна архітектура в контексті сучасних ідентифікаційних процесів 27

Володимир СКЛЯР

Інерційний вплив етномовних процесів радянської доби на сучасну Україну (наслідки російщення) 28

Любов БОСА

Трансгенераційна пам'ять як джерело ідентичності та культурної спадщини: антропологічний аспект 29

Олена ГОДЕНКО-НАКОНЕЧНА «Війна пам'ятників» як війна ідентичностей	30
Валентина СУШКО Націєтворчі процеси в часи воєнного лихоліття (на прикладі міста Харкова)	31
Мирослава КАРАЦУБА Інтеграція переселенців у нові середовища та адаптаційні практики українців в умовах війни	32
Зоя ГУДЧЕНКО Італійська артрезиденція як форма підтримки українських художників за кордоном (2022–2024 роки)	33
Людмила ВЕЛИКОЧИЙ Феномен Українських січових стрільців в національних мнемологічних практиках (приклад Д. Вітовського)	34
Василь СТИШОВ Етноідентифікаційні практики українських мігрантів у Німеччині під час російсько-української війни	35
Андрій БАЦВІН Релігійний фактор у формуванні ідентичності містян	36
Назарій МАСНЕНКО Міграційні процеси у Вінницькій області в умовах російської агресії	37
СЕКЦІЯ 1 ТЕМАТИЧНА ПАНЕЛЬ (II)	
Галина БОНДАРЕНКО Українська кухня як сучасний ідентифікаційний маркер	41
Оксана ДРОГОБИЦЬКА Комеморативні практики в умовах російсько-української війни (на прикладі факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника)	42
Петро КОСТЮЧОК, Лілія ЩЕРБІН Між емоціями та символами: комеморативні практики на прикладі героя російсько-української війни В. Витошка	43
Марина ОЛІЙНИК Сучасна орнаментика вишиванки як проєкція рефлексій російсько-української війни	44

Оксана ДРОГОБИЦЬКА
(Івано-Франківськ)

КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА)

Факультет історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника має давню традицію вшанування героїв національно-визвольних змагань. Щороку в листопаді проводиться благодійна акція «Мак пам'яті», присвячена увічненню загиблих у Першій світовій війні. Студенти також беруть участь у тематичних виховних заходах, долучаються до впорядкування військових кладовищ.

На жаль, сучасні воєнні реалії призвели до нових втрат і розширили коло комеморативних практик. Так, 18 жовтня 2023 року в холі факультету встановлено пам'ятний стенд, присвячений студентам і випускникам, які загинули на російсько-українській війні. Захід проходив під гаслом «Вічне світло героїв у пам'яті майбутнього України».

26 квітня 2024 року на факультеті відкрито музейно-виставковий простір у межах проекту «Історія в артефактах: сьогодення російсько-української війни». Це стало можливим завдяки гранту, який отримала команда студентів під керівництвом магістранта, волонтера В. Полівчука. Експозиція дає можливість побачити артефакти, подаровані військовими, прапори бойових частин, світлини з фронту. Основна мета – ознайомлення відвідувачів із передумовами й причинами війни, хронологією боїв. Організатори також планують проведення тут зустрічей з ветеранами та військовослужбовцями, благодійних акцій. Перший такий захід вже відбувся 29 квітня 2024 року. Тоді учасник бойових дій, доцент Ю. Довган прочитав лекцію на тему «Витоки російсько-української війни».

Отже, у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти вшановують трагічні події не тільки минулого (наприклад, Першої світової війни), а й сьогодення. Вони беруть участь у комеморативних акціях, ініційованих викладачами, і самі проводять заходи з меморалізації героїв російсько-української війни.